

Jerzy Rottermund

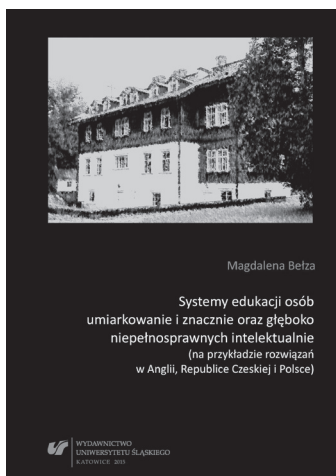
"Systemy edukacji osób umiarkowanie i znacznie oraz głęboko niepełnosprawnych intelektualnie (na przykładzie rozwiązań w Anglii, Republice Czeskiej i Polsce)", Magdalena Bełza, Katowice 2015 : [recenzja]

Problemy Edukacji, Rehabilitacji i Socjalizacji Osób Niepełnosprawnych 21/2,
117-118

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Magdalena Bełza

Systemy edukacji osób umiarkowanie i znacznie oraz głęboko niepełnosprawnych intelektualnie (na przykładzie rozwiązań w Anglii, Republice Czeskiej i Polsce)

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego Katowice 2015,
ISBN 978-83-8012-828-6

Niniejsza publikacja z zakresu pedagogiki porównawczej zapoznaje czytelnika z badaniami systemów edukacyjnych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim w Anglii i Republice Czeskiej w zestawieniu z systemem rodzimym, co lokuje omawianą książkę w obszarze komparatystyki specjalnej.

Autorka opisała dynamiczne zmiany dotyczące obecnie kształcenia tej grupy uczniów z uwzględnieniem kontekstu historycznego, społecznego, kulturalnego, gospodarczego, a także religijnego. Ukazała drogę, która pozwoliła na wypracowanie aktualnych – częściowo zbieżnych, częściowo różnych – rozwiązań w badanych krajach. Analiza samych systemów edukacyjnych pod kątem teoretycznym i legislacyjnym została wzbogacona o badania kadry pracującej w placówkach kształcących uczniów niepełnosprawnych intelektualnie (nauczycieli, terapeutów, dyrektorów), co pozwala w jakimś stopniu zweryfikować obraz teoretyczny edukacji z obrazem, jaki posiadają osoby zaangażowane w nią w praktyce. Nierzadko bowiem rozwiązania legislacyjne są im pomocne, jednak czasem utrudniają pracę, co ma miejsce nie tylko w naszym kraju, ale również w pozostałych badanych przez autorkę.

W dwunastu rozdziałach, które odpowiadają strukturze badań komparatystycznych, zawierając deskrypcję, interpretację oraz jukstapozycję, przedstawione zostały następujące zagadnienia: istota niepełnosprawności

intelektualnej, struktura systemu kształcenia, formy edukacji, typy placówek, wsparcie, podstawy teoretyczne i prawne funkcjonowania systemów edukacji, uwarunkowania historyczne, ekonomiczne, społeczne, kulturowe i religijne. Prezentowane w sposób przejrzysty treści wzbogacono o tabele i rysunki.

Interesujące zestawienie wyników badań autorka osiągnęła poprzez dobór krajów w projekcie. Porównane zostały, wbrew tradycji badań komparatystycznych, oświata w kraju ogólnie podobnym do własnego (Republika Czeska) oraz zdecydowanie się od niego różniącym (Anglia). Pozwoliło to na sformułowanie następującego wniosku: mimo różnic pomiędzy analizowanymi krajami (kulturowych, ekonomicznych, tradycji kształcenia itp.) borykają się one z podobnymi problemami w zapewnieniu uczniom niepełnosprawnym intelektualnie odpowiedniej jakości kształcenia. Czasem rozwiązania stosowane w kraju wysoko rozwiniętym mają swoje odzwierciedlenie w krajach wolniej rozwijających się. Bywa też tak, że kraj o długiej tradycji edukacji specjalnej zwraca uwagę na konieczność wprowadzenia pewnych rozwiązań, które są normą w krajach słabiej rozwiniętych.

Szczególnie ciekawy jest zaproponowany przez autorkę w ostatnim rozdziale interaktywny quasi-model edukacji uczniów umiarkowanie, znacznie i głęboko niepełnosprawnych intelektualnie. Stawia on w centrum zainteresowań edukacji specjalnej dobro dziecka, wskazując na elementy niezbędne do jego zapewnienia, a także na pewne rozwiązania, które mogłyby być wykorzystane w polskim systemie edukacji. Znajdują się wśród nich, wydawać by się mogło, te oczywiste, ale i te, o których czasem decydenci zapominają: holistyczne podejście do niepełnosprawności (uczeń w jednym resorcie), edukacja od podstaw (wzrastanie w poszanowaniu inności), specjalistyczna diagnostyka (od najwcześniejszych momentów życia dziecka), wsparcie (materialne, psychologiczne, pedagogiczne), system informacyjny (pozwalający rodzicom odnaleźć się w gąszczu problemów, potrzeb i możliwości po szoku związanym z przyjściem na świat dziecka niepełnosprawnego), wczesna interwencja/wczesne wspomaganie (jedna ścieżka pozwalająca na rzeczywiste wsparcie terapeutyczne idące jednotorowo), współpraca międzyresortowa (uzgadnianie aktów dotyczących tego samego zagadnienia), działania legislacyjne (akty prawne ułatwiające praktykom pracę z dzieckiem), możliwości edukacyjne (pozostawienie wyboru pomiędzy różnymi typami placówek: segregacyjnych, integracyjnych i inkluzyjnych).

Połączenie rozważań *stricte* badawczych z rozwiązaniami praktycznymi występującymi w badanych krajach sprawia, że odbiorcami niniejszej publikacji mogą być pedagodzy, socjologzy, studenci, ale także praktycy pracujący w systemie kształcenia specjalnego.